

Mannen drinken een biertje voor een pub in het zakendistrict van Londen. Foto Rien Zilvold

De pubquiz als uitlaatklep

Het Britse volk houdt van spelregels, die geven zin aan het leven

► Groot-Brittannië is een land van rituelen, waarvan sommige inmiddels door het vasteland zijn overgenomen.

► Zoals de pubquiz: kwartjes-kennis als uitlaatklep.

DOOR HANS STEKETEE

LONDEN. Vraag één. Wat is de eerste plaat van The Jimi Hendrix Experience (1)? Nee? Oké. Vraag twee. De artiestennaam van de man die beroemd werd met *Be-Bop-A-Lula* is Gene Vincent; wat is zijn echte naam (2)? Weer niet? Goed, nog één. Welke stad associeer je met de band The Spinners (3)?

Wie op zulke vragen het antwoord schuldig blijft, heeft op maandagavond in The Rosemary Branch weinig te zoeken. Dan is het de vaste quizavond. Zoals in veel pubs op de stille

dagen, en zelfs één keer per jaar in het prestigieuze restaurant The River Café, als het New Labour-establishment zijn kennis toetst tot een goed doel.

De onderwerpen variëren per pubquiz: algemene kennis, nieuws, film, sport, de bijbel, geschiedenis, muziek of de soap *EastEnders* en vaak een combinatie. Maar de setting is bijna altijd hetzelfde. Om negen uur gaan de tafels aan de kant en uit het publiek vormen zich teams. Soms zijn het gelegenheidsspelers – je was er toch en hoe geef je kleur aan wat een saaie avond beloofde te worden? – maar vaker zijn het fanatieke, vaste teams die elke week spelen en al een uur zenuwachtig limonade hebben staan drinken aan de bar. De meeste spelers zijn mannelijke dertig-plussers, want quizzen is en blijft vooral een competitie voor oudere jongens.

Je betaalt een pond, krijgt een antwoordformulier, de quizmaster schraapt zijn stem in de microfoon en daar zijn de eerste vragen. Wat is de

naam van het enige Londense metrostation waarin geen van de letters uit het woord 'mackerel' voorkomt (4)? Van welk land is Niamey de hoofdstad (5)? Van welke sekse was de acteur River Phoenix lid (6)?

Dat Britten verslaafd zijn aan spelletjes is bekend. Van de radioquiz *Round Britain*, die geografische kennis toetst tot *Who Wants to Be a Millionaire?* en *University Challenge*, waar studenten het onder leiding van Jeremy Paxman tegen elkaar opnemen en waar je alle zeilen moet bijzetten om zelfs de vraag te kunnen verstaan. Op de BBC-website lopen tientallen quizzen tegelijk over cultseries als *The Simpsons*, *Star Trek* en *The X-files*. Met vragen als: Hoe heette het roborhondje van Doctor Who (7)?

Die verslaving is van alle tijden, gelooft Simon Collins, oprichter van Getminted.com, een gaming-website. „Quizzen zijn onze nationale obsessie”, vertelde hij aan *The Observer*. „Het Britse volk houdt van spelregels en voorschriften. Van in de rij staan en de bizarre regels van cricket. Dat geeft ze het gevoel dat de wereld zin heeft, *that there's sense in it all*.” Chris Watkins, lector wiskunde aan de universiteit van North London, voegt daar nog een trekje aan toe. „Pronken met echte kennis is *not done*”, zegt hij. „Maar opscheppen met kwartjeskennis is onschadelijk en dat mag weer wel. Het is een uitlaatklep.”

Tim, Andy en Lee kennen elkaar nog niet zo lang, maar wel steeds beter sinds ze een paar weken geleden voor het eerst samen aan de maandagse muziekquiz in The Rosemary Branch meededen. Eerst eindigden ze onderaan, twee keer werden ze tweede en dit keer wonnen ze eindelijk. Vooral omdat Lee vragen als 'In welk jaar verscheen Johnny Mathis' hit *When a child is born* (8) met dodelijke

zekerheid wist te beantwoorden.

„Ik speel niet om te winnen”, zegt Tim eerst, terwijl hij het eerste van een rijtje glaasjes tequila leegdrinkt, die ze van het prijzengeld (twintig pond) hebben gekocht. „Het is een alibi om naar de pub te gaan en het hoort ook bij de Britse pubcultuur. Een quizavond is precies wat een pub van een bar onderscheidt.”

Maar na enig aandringen (en -drinken) komt het hoge woord er uit. „Australiërs zijn geobsedeerd door sport, Fransen door eten en veel Engelse

► Britse mannen willen het liefst popster zijn, daarom lezen ze al die popblaadjes ◀

Pubquiz speler Tim

mannen willen het liefst popster zijn”, zegt hij. „Daarom spelen ze luchtgitaar, lezen ze hun hele leven popblaadjes en verzamelen ze al die weetjes. Op dit soort avonden kun je er eindelijk succes mee hebben.”

Plaatsvervangend succes is een algemene drijfveer bij het quizzen. Meer dan één op tien Britten noemt zichzelf een quizaholic en vier van de vijf quizkijzers spelen in de huiskamer gepassioneerd mee tijdens een tv-quiz om virtueel dat miljoen pond te winnen, zielsgelukkig en tegelijk diepbedroefd als het lukt. Want je had daar zelf in de stoel kunnen zitten, in één klap rijk en beroemd na die ene makkelijke vraag over het Europese land waar Audrey Hepburn de Tweede Wereldoorlog doorbracht (9).

Sommige psychologen zetten niettemin vraagtekens bij de populariteit

van het quizzen. De grote shows zouden *Big Brother*-achtig voyeurisme en de neiging tot graaien aanwakkeren. Terwijl het grote publiek de indruk krijgt dat weetjes-zonder-context belangrijker zijn dan echte kennis. Het wat zonder het hoe of het waarom. „Het hele concept van intelligentie krijgt een nieuwe inhoud, waarbij het vermogen om *nuggets* informatie te absorberen of tevoorschijn te halen meer waarde krijgt dan het vermogen om vragen te stellen en te wegen”, zegt Alex Johnstone, een consumentenpsycholoog.

Dat het gevaarlijk die kant op gaat, ontdekte staatssecretaris van Sport, Richard Caborn toen hij van de vijf sportvragen die een radiopresentator hem voor de grap stelde er precies nul wist. „Ik ben meer bezig met kinderen uit arme wijken voor sport te interesseren”, gaf hij als slappe verklaring. „Kan ik een vriend bellen?” had hij moeten zeggen.

En dan is het al weer tijd voor de laatste vraag. Vingers aan de knoppen? Het woord 'quiz' is bedacht door een Ier die wedde dat hij een nieuw woord in een dag algemeen bekend kon maken. Waar of niet waar (10)?

Dit is een voorpublicatie uit een boek van Hans Stekete, dat morgen verschijnt: Eiland tussen de oren, Het Verenigd Koninkrijk achter de schermen. Uitgeverij Prometheus/NRC Handelsblad, 376 blz., € 19,95. ISBN 90 446 0749 9

► Kijk waar je in Nederland aan een popquiz kan meedoen: www.murphysquiznight.com

Antwoorden: 1. Are You Experienced? 2. Johns Wood? 5. Niger? 6. Children of God? 7. K-9? 8. 1976? 9. Nederland? 10. Misschien.